

Nr 313.

Av herr **Eliasson m. fl.**, *angående åtgärder för förbättring av fastighetsbestånd, som skadas genom vägbyggnad.*

Den snabba utvecklingen på det allmänna vägväsendets område särskilt vad beträffar omläggning och nybyggnad av väg har medfört, att uppmärksamhet kommit att fästas på den inverkan dessa åtgärder ha på befintliga fastigheter. Landsbygdens jordbruksfastigheter äro organiserade med hänsyn till äldre vägsystem. En ny väg, som bygges med hänsyn till bilismens krav, måste av tekniska skäl gå genom landskapet på helt annat sätt än den gamla vägen, och vid dess byggande kan man ta hänsyn till fastigheterna och deras brukningsförhållanden i endast mycket begränsad omfattning eller oftast ej alls. Vägbyggandet medför därför en söndersplittring av fastighetsbeståndet som, såvida rättelse ej sker, kan medföra svåra olägenheter. I synnerhet gäller detta åkerjord och betesmark. Delning av väl arronderade fält till mindre, olämpligt formade, avskiljande av smärre stycken, som därefter knappast bli lönande att bruka, eller svårigheter för betesdjuren som ej helt kunna borttagas genom tekniska anordningar, äro vanliga företeelser.

Väglagens ersättningsregler lämna visserligen fastighetsägarna rätt att utfå ersättning för skador och intrång av här omnämnt slag. Ur fastighetssynpunkt är det emellertid föga tilltalande att utgiva ersättning för uppkommen fastighetsskada och lämna botandet av densamma därhän. Bättre vore uppenbarligen att söka så långt möjligt är eliminera vägbyggnadens skadeverkningar på fastigheten genom regleringar av jorden och i penningar ersätta endast därefter kvarstående skada. Genom ägoutbyten, köp eller lämplig kombination av dylika åtgärder är i betydande antal fall möjligt att avhjälpa uppkomna skadeverkningar. Givetvis förekommer för närvarande en eller annan gång dylika transaktioner mellan jordägarna men detta är sporadiska företeelser utan enhetlig linje. I de flesta fall låta jordägarna vid saken bero, mången gång sannolikt av det skälet att erforderliga lantmäteriatgärder anses besvärliga och kostsamma. Enligt gällande rättsregler är det också jordägaren ensam som har rätt att taga initiativ till ägoutbyte eller liknande åtgärder. Han har även att själv svara för förrättningskostnaderna.

Uppenbart måste vara att ett snabbt botande av uppkomna fastighetsskador har betydelse för den enskilda fastighetens värde och brukande. Även det allmänna skulle vinna avsevärda fördelar, i första hand därigenom att jordbrukets rationalisering främjas och samordning sker med riktlinjerna för denna verksamhet. Men även direkta ekonomiska fördelar torde uppkomma genom minskning av intrångsersättningarna och förbättring av enskilda vägenslut-

ningar. Man kan därför med skäl anse, att regleringen av fastighetsbeståndet utgör en del av vägföretaget, som väl knappast kan anses slutfört förrän möjlig fastighetsreglering verkställts. Det allmänna, vars rätt att ge väg den ur vägsynpunkt riktiga sträckningen är klar, borde även ha *skyldighet* att på sin bekostnad verkställa erforderliga lantmäteriatgärder för förbättring av genom vägbyggnaden skadat fastighetsbestånd. Men för att detta skall kunna ske kräves, att det allmänna, lämpligen genom vägförvaltningen, också erhåller *rätt att taga initiativ* för dessa åtgärders utförande. En god väg kommer då att få goda brukningsfastigheter omkring sig och ej som nu ett trasigt fastighetsbestånd.

Vad här anförts kan givetvis äga tillämpning även i andra sammanhang såsom t. ex. vid byggande av järnvägar, större kanaler eller expropriation av jord för speciella ändamål. Dylika företag torde dock vara mera sparsamt förekommande och därför i detta sammanhang ha mindre betydelse.

Med stöd av det anförda hemställs,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t ville framlägga förslag för tillgodoseende av i motionen angivet syfte.

Stockholm den 27 januari 1954.

Rolf Eliasson.

Nils Agerberg.

Sven Svensson
i Krokstorp.